

REFERAT Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026 d. 16-06-2026

Mødedato Tirsdag d. 16. juni 2026 kl. 12:30

Mødested Mødelokale 20

Mødedeltagere Line Ervolder, Bruno Jerup, Kenneth Nielsen, Sine Reffstrup, Laila
Kildesgaard, Christian Wedell-Neergaard, Anja Rosengreen, Sadek Al-
Amood, Julie Jacobsen, Anders Koefoed, Sofie Holm, Helena
Hedegaard Udsen, Willum Christensen, Nana Harring

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Introduktion til lokalbanerne og deres investeringsbehov.....	6
Orientering om regionale udviklingsmedlemskaber og partnerskaber.....	14
Drøftelse af delkonklusioner fra dialogmøder med institutionerne.....	19
Anden drøftelse af budgetinitiativer 2027-2030 inden for det forberedende udvalg for regional udvi	23
Aktuelle sager.....	28
Næste møde.....	34
Godkendelse af deltagelse ved møde i Forberedende udvalg for Regional udvikling 4. juni 2026.....	38

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

EMN-2026-04180

1 (Åben) Godkendelse af dagsorden

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-04180

Dok ID: 12848950

Resumé

.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Godkendt, i det at udvalget besluttede at udsætte sag 3: Grænseregionale medlemskaber og partnerskabet til mødet den 6. august.

Fraværende

Anders Koefoed
Helena Hedegaard Udsen

(V)
(Ø)

Bilag

.

Punkt 2: Introduktion til lokalbanerne og deres investeringsbehov

EMN-2026-04607

Bilag

Lokalbaner 2026

Præsentation som vist på mødet vedr. lokalbaneområdet og drøftelse af de økonomiske udfordringer_16.06.2026

2 (Åben) Introduktion til lokalbanerne og deres investeringsbehov

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-04607

Dok ID: 12875635

Resumé

Region Østdanmark får det samlede ansvar for lokalbanerne i Østdanmark.

Den nye region står over for meget store investeringer i banerne, som markant vil udfordre de nuværende økonomiske rammer.

Udvalget præsenteres for lokalbaneområdet og drøfter den økonomiske situationen

Administrationen indleder drøftelsen med et oplæg.

Indstilling

Administrationen indstiller, at

- drøfte det fremtidige investeringsbehov for lokalbanerne i Østdanmark og mulighederne for at sikre økonomisk balance på området.

Sagen afgøres af det forberedende udvalg for regional udvikling.

Sagsfremstilling

Lokalbaner i Region Østdanmark

Med dannelsen af Region Østdanmark får regionen det samlede politiske og finansielle ansvar for de ni lokalbaner på Sjælland, Lolland og Falster. Lokalbanerne transporterer årligt ca. 9,4 mio. passagerer, kører mere end 8 mio. km og har en samlet længde på i alt 334 km spor. Blandt regionerne fylder lokalbanerne mest hos Region Østdanmark med 65 procent af alle lokalbanespor.

Udgifter til drift og anlæg vedrørende lokalbanerne udgør ca. 1/3 af de samlede udgifter til kollektiv trafik i Region Østdanmark. Udgifter til kollektiv trafik udgør ca. 70 pct. af det samlede budget til regional udvikling i Region Østdanmark. Udviklingen i udgifter til lokalbanerne kan dermed have stor betydning for det samlede økonomiske handlerum inden for det regionale udviklingsområde.

Regionerne finansierer både togdrift, vedligehold og fornyelse af lokalbaneinfrastrukturen. Banernes infrastruktur, sporene (ballast, sveller og skinner), har en forventet levetid på ca. 40 år, hvorefter gennemgribende reovering (sporfornyelse) er nødvendig. I 2023 (før ombygningen af Østbanen), var den gennemsnitlige alder for sporene i Region Sjælland 32,6 år, og i Region Hovedstaden 38,7 år. Der er dermed flere af banerne, der helt eller delvist nærmer sig behovet for en sporfornyelse.

Begge regioner har gennemført og planlagt større renoveringer og investeringer, og har i de to respektive budgetter taget højde for en del af de fremtidige udgifter blandt andet via lånefinansiering.

På lokalbaneområdet, er der imidlertid behov for markant yderligere finansiering af fornyelser, som ligger ud over de to regioners gældende budgetter. Samlet set ses der ind i en økonomisk belastning, der ligger langt udover de nuværende økonomiske rammer til kollektiv trafik, hvis alle investeringer skal gennemføres.

Nuværende udgifter og tilskud til lokalbanerne

Udgifter

Regionerne betaler i 2026 et tilskud til lokalbanernes drift via Movia på 448 mio. kr., hvoraf de 79 mio. kr. går til løbende vedligehold af infrastrukturen. Tilskuddet på 448 mio. kr. svarer til forskellen mellem udgifter og billetindtægter.

Begge de nuværende regioner afholder derudover udgifter til lån optaget til tidligere gennemførte renoveringer og anlæg på banerne. I 2026 udgør den samlede årlige låneydelse i de to regioner ca. 27 mio. kr.

Den samlede udgift i 2026 udgør således 476 mio. kr.

Infrastrukturinvesteringer kan i udgangspunktet lånefinansieres. Regionerne har frem til 2030 fået dispensation til at optage 40-årige lån i stedet for 25-årige, da disse i højere grad svarer til levetiden på de gennemførte investeringer.

Tilskud fra staten

Regionerne modtager et generelt bloktilskud fra staten, som skal dække udgifterne til alle opgaver under regional udvikling. Tilskuddet fordeles mellem regionerne på baggrund af en række kriterier. Et kriterie er antallet af kilometer lokalbanespor, hvilket bevirker, at nedlægges en lokalbane, mistes en del af bloktilskuddet. I de fleste tilfælde vil det mistede bloktilskud overgå udgifterne til driften af den enkelte bane.

Regionerne modtager investeringstilskud fra staten, som også er et generelt tilskud, men dog er bundet op på de enkelte lokalbaner og afhænger af, at der opretholdes en vis minimumsbetjening på banen. Regionerne modtager i 2026 93 mio. kr. i investeringstilskud. Investeringstilskuddet blev fastlagt i 1999 for en tiårsperiode, på baggrund af det på daværende tidspunkt forventede investeringsbehov. Det er ikke revideret siden, hvilket bevirker, at niveauet er utilstrækkeligt til at dække det gældende behov.

Danske Regioner interessevaretager for begge forhold overfor staten generelt og i forhold til de kommende økonomiforhandlinger. Det er uklart, hvornår der indgås økonomiaftale og om den vil medføre nogen justeringer på området.

Region Sjælland modtager derudover tilskud fra staten på 32 mio.kr. årligt for at varetage driften af den statslige banestrækning mellem Roskilde og Køge, der dermed drives som en del af Østbanen.

Planlagte og gennemførte investeringer

Både Region Sjælland og Region Hovedstaden har løbende gennemført og planlagt større renoveringer og investeringer, og har derfor i de to respektive budgetter taget højde for en del af de forventede fremtidige udgifter blandt andet via lånefinansiering.

Der er i 2024 afsluttet en stor sporrenovering af Østbanen, og der er indkøbt 24 batteri-tog til Østbanen, Odsherredsbanen og Tølløsebanen til forventet indsættelse ultimo 2028/primo 2029. Disse projekter er indarbejdet i Region Sjællands langsigtede økonomiske plan frem til 2035 og indgår dermed i budgettet.

Der er gennemført fornyelsesprojekter på banerne i Nordsjælland og Nærumbanen og planlagt sporfornyelser på Gribskov- og Hornbækbanerne. Disse projekter er en del af Region Hovedstadens Fornyelsesplan 2020-2026, som indgår med låneydelser svarende til et samlet låneoptag på 1,1 mia. kr. i Region Hovedstadens budget baseret på de forventede anlægsudgifter estimeret i 2024. Sporfornyelserne på Gribskov og Hornbækbanerne er under projektering og planlægges udført i 2027-2029.

Regionsrådet i Region Hovedstaden har igangsat udbud af batteritog inkl. følgeinvesteringer til Nærumbanen og udbud af etablering af vendespor på Favrholt St. Der forventes at foreligge endelige tilbudspriser til politisk godkendelse ultimo 2026 og primo 2027. Batteritog til Nærumbanen forventes at medføre en årlig merudgift på ca. 10 mio. kr., mens etablering af vendespor ved Favrholt Station forventes at give en årlig nettoindtægt på ca. 6 mio. kr., da passagerindtægterne forventes at overstige de årlige låneydelser. Disse projekter indgår ikke i budgettet.

Yderligere investeringsbehov og vedligeholdelseefterslæb

Fornyelsesbehov 2026-2035

Rambøll udarbejdede i 2024 en analyse af lokalbanernes infrastruktur og investerings-behovet i perioden 2026-2035. Analysen er nu konkretiseret af Lokaltog med et anbefalet investeringsbehov frem mod 2030. Movia oplyser, at investeringerne er ”en forudsætning for at Lokaltog kan levere den bestilte trafik til den i kontrakten fastsatte kvalitet. Et mindre fornyelsesomfang vil over tid resultere i dårligere rettidighed, lavere hastighed med længere rejsetid til følge og risiko for lukning

gaf baner i kortere eller længere perioder. Derudover vil færre midler til fornyelse resultere i behov for flere penge til vedligehold.” Fornyelsesbehovet på banerne i Region Østdanmark beløber sig til 955 mio. kr. frem til 2030 og ligger ud over de allerede igangsatte og planlagte investeringer.

Fornyelsesbehovet i perioden 2031-2035 er ikke konkretiseret af Lokaltog og er dermed forbundet med større usikkerhed. Af Rambølls analyse fremgik en forventet udgift på ca. 1,6 mia. kr.

Den væsentligste opgave i denne periode er sporrenovering af Tølløsebanen anslået til ca. 1 mia. kr. i 2032.

Vedligeholdelsesefterslæb

Rambølls analyse og den efterfølgende konkretisering konkluderer derudover, at der er oparbejdet et vedligeholdelsesefterslæb på banerne i Region Sjælland på ca. 300 mio. kr., svarende til en årlig udgift på ca. 31 mio. kr. i perioden 2026-2035. Med konkretiseringen vurderes, at ca. 8 mio. kr. årligt kan kategoriseres som fornyelser, mens 23 mio. kr. årligt skal afholdes som løbende vedligehold gennem tilskuddet til Movia. Der arbejdes på, at så meget som muligt kan lånefinansieres og derved nedbringe den årlige belastning af driftsbudgettet. Dette vil kræve en særskilt regionsrådsbeslutning. Vedligeholdelsesefterslæbet er indeholdt i Region Sjællands langsigtede økonomiske plan som lånefinansieret.

Investeringsbehov efter 2035

Perioden efter 2035 er ikke analyseret og kvantificeret, men det må forventes, at det økonomiske pres også efter 2035 vil være stigende.

Rambølls analyse fra 2024 vurderede, at der vil være behov for følgende sporfornyelser i perioden 2035-2040:

- Lollandsbanen forventes sporfornyet i 2036-2040
- Lille Nord forventes sporfornyet ca. år 2040
- Odsherredsbanen forventes sporfornyet ca. år 2040
- Nærumbanen forventes sporfornyet i 2040-2045

Rambølls analyse vurderede derudover behov for udskiftning af de resterende diesel-togsæt med 25 togsæt i Region Hovedstaden og 7 togsæt i Region Sjælland i perioden 2032-2035. Udgifter forbundet hermed er heller ikke kvantificeret.

Etablering af automatisk togkontrol

Efter ulykken den 23. april på Gribskovbanen, er der fra flere steder blevet ytret ønske om etablering af automatisk togkontrol på lokalbanerne.

Lokaltog vurderer, at et simpelt togkontrolsystem, som etableres ovenpå de nuværende ældre analoge signaler, som det, der findes på Hornbækbanen, er baseret på forældet teknologi. Sådan et system blev i 2016 estimeret til at koste 235 mio. kr. for banerne i Region Hovedstaden baseret på et prisestimat fra 2010. På statens baner har man siden 2011 været i gang med at udskifte ATC-teknologien på det statslige jernbanenet med ERTMS, som er et fuldt digitalt togkontrolsystem. Dette arbejde har samlede omkostninger på over 20 mia. kr., og er aktuelt mere end 10 år forsinket. Modelberegninger baseret på ERTMS viser etableringsomkostninger på knap 400 mio. kr. på hhv. Frederiks-værkbanen og Lollandsbanen.

En nærmere vurdering af tekniske muligheder og økonomi for forskellige løsninger vil kræve, at der gennemføres en screening af mulige systemer, men det må antages, at der vil være tale om en betydelig investering.

Udfordrede økonomiske rammer

Administrationen vurderer, at der i de kommende 10 år skal træffes beslutning om investeringer på banerne for ca. 4 mia. kr., som vil medføre et stigende finansieringsbehov, der i 2035 vil være ca. 190 mio. kr. højere end i dag. De 190 mio. kr. skyldes primært behovet for sporfornyelser og finansiering af vedligeholdelseefterslæb. Hertil kommer in-vesteringsbehov fra 2035, som pt. ikke er fastsat.

Investeringsniveauet bygger på Lokaltogs vurdering af fornyelsesbehovet for, at der også på langt sigt kan sikres den efterspurgte drift på alle baner.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Drøftet.

Fraværende

Anders Koefoed
Helena Hedegaard Udsen

(V)
(Ø)

Bilag

1. Lokalbaner 2026 (DokID: 12883586 - EMN-2026-04607)
2. Præsentation som vist på mødet vedr. lokalbaneområdet og drøftelse af de økonomiske udfordringer_16.06.2026 (DokID: 12916928 - EMN-2026-04607)

Punkt 3: Orientering om regionale udviklingsmedlemskaber og partnerskaber

EMN-2026-03688

Bilag

Overblik over medlemskaber

Femern Belt Development

Femern Bælt Komiteen

Gate 21

Greater Copenhagen EU Office

Greater Copenhagen

HH-gruppen

Interreg A programmer

Samarbejde med delstaten Slesvig Holsten

Silent City

Sjællands Udviklingsalliance

STRING_ny

Øresundsinstitutet

2026-05-01 Strategiske Pejlemærker for grænseregionale samarbejder

Præsentation som vist på mødet vedr. Region Ø_s medlemskaber og partnerskaber under regional udvikling_16.06.2026

3 (Åben) Orientering om regionale udviklingsmedlemskaber og partnerskaber

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-03688

Dok ID: 12884098

Resumé

Med overgangen til Region Østdanmark, bortfald af opgaveområder og et smallere hjemmelsgrundlag samt de økonomiske tilpasninger, der følger af aftale om sundhedsreform 2024, orienteres det forberedende udvalg for regional udvikling om Region Hovedstadens og Region Sjællands medlemskaber under regional udvikling.

Sagen ledsages af et mundtligt oplæg af administrationen.

Indstilling

Administrationen indstiller at

- orienteringen om de regionale udviklingsmedlemskaber og partnerskaber tages til efterretning.

Sagen afgøres af det forberedende udvalg for regional udvikling.

Sagsfremstilling

Som konsekvens af aftale om sundhedsreform 2024 er det regionale udviklingsområde og dertilhørende økonomi blevet tilpasset. Med ændringen af det regionale udviklingshjemmelsgrundlag, er muligheden for at udarbejde regionale udviklingsstrategier og den brede udviklingsdagsorden bortfaldet, klimaområdet er bortfaldet fra den regionale udviklingsportefølje, og kulturområdet er flyttet til kommunerne per 1. januar 2027. Herudover bortfaldt regionernes opgaverne inden for erhvervsfremme i forbindelse med erhvervsfremmereformen i 2018. Regionernes opgaveportefølje inkluderer dermed fremadrettet udover sundhedsopgaver: jordforurening, råstofindvinding på land, opgaver på uddannelsesområdet samt opgaver relateret til kollektiv trafik.

For det grænseregionale område fremgår det af aftalen, at de danske regioner har mulighed for at deltage i og medfinansiere grænseregionale samarbejder, herunder Inter-reg-projekter, som ligger inden for regionens opgaveportefølje.

For Region Østdanmark betyder det, at regionen fortsat skal drive de 3 Interreg-programmer, som regionen er en del af. På det grænseregionale område kan Region Østdanmark desuden deltage i og medfinansiere grænseregionale samarbejder, herunder Interreg-projekter, som ligger inden for regionens opgaveportefølje. Derudover har Region Østdanmark mulighed for at deltage i og medfinansiere grænseoverskridende samarbejder på kulturområdet.

Samarbejder og partnerskaber under Regional Udvikling

Region Hovedstaden og Region Sjælland er som en del af det regionale og det grænseregionale udviklingsarbejde medlem af samarbejder og partnerskaber. Det politisk strategiske samarbejde i de to grænsegeografier - Øresund og Femern - understøttes af samarbejdsaftaler, såvel som medlemskaber af grænseregionale organisationer. Af vedlagte bilag fremgår en oversigt over de regionale udviklingsmedlemskaber (bilag 1). De enkelte organisationernes formål mv. er uddybet i vedlagte faktaark (bilag 2-13).

Pejlemærker for grænseregionale samarbejder for Region Østdanmark

Administrationen har udarbejdet strategiske pejlemærker for grænseregionale samarbejder (bilag 14), som blev drøftet på det forberedende udvalgsmøde for regional udvikling den 8. maj 2026.

Administrationen vil benytte pejlemærkerne som udgangspunkt for dialog med organisationer og aktører i grænsegeografierne med henblik på udarbejdelse af en strategi og handlingsplan for grænseregionalt samarbejde for Region Østdanmark, som kan fremlægges for udvalget for regional udvikling i 2027.

Udgangspunktet for de strategiske pejlemærker er et mål om at skabe to stærke grænseregioner omkring Øresund og Femern, særligt gennem politiske og administrative samarbejder, samt at bidrage til at skabe sammenhæng i korridoren mellem grænsegeografierne. Samarbejdet over Øresund er mere modent end Femern Bælt samarbejdet. Det giver mulighed for vidensdeling- og opbygning på trods af forskellige geografiske og strukturelle forudsætninger.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Sagen blev besluttet udsat til den 6. august ved godkendelse af dagsroden.

Fraværende

Anders Koefoed
Helena Hedegaard Udsen

(V)
(Ø)

Bilag

1. Overblik over medlemskaber (DokID: 12908620 - EMN-2026-03688)
2. Femern Belt Development (DokID: 12908612 - EMN-2026-03688)
3. Femern Bælt Komiteen (DokID: 12908613 - EMN-2026-03688)
4. Gate 21 (DokID: 12908614 - EMN-2026-03688)
5. Greater Copenhagen EU Office (DokID: 12908615 - EMN-2026-03688)
6. Greater Copenhagen (DokID: 12908617 - EMN-2026-03688)
7. HH-gruppen (DokID: 12908618 - EMN-2026-03688)
8. Interreg A programmer (DokID: 12908619 - EMN-2026-03688)
9. Samarbejde med delstaten Slesvig Holsten (DokID: 12908622 - EMN-2026-03688)
10. Silent City (DokID: 12908623 - EMN-2026-03688)
11. Sjællands Udviklingsalliance (DokID: 12908624 - EMN-2026-03688)
12. STRING_ny (DokID: 12908625 - EMN-2026-03688)
13. Øresundsinstittet (DokID: 12908626 - EMN-2026-03688)
14. 2026-05-01 Strategiske Pejlemærker for grænseregionale samarbejder (DokID: 12845491 - EMN-2026-03688)
15. Præsentation som vist på mødet vedr. Region Ø_s medlemskaber og partnerskaber under regional udvikling_16.06.2026 (DokID: 12916976 - EMN-2026-03688)

Punkt 4: Drøftelse af delkonklusioner fra dialogmøder med institutionerne

EMN-2026-00189

Bilag

Præsentation som vist på mødet vedr. delkonklusioner fra dialogmøder_16.06.2026

4 (Åben) Drøftelse af delkonklusioner fra dialogmøder med institutionerne

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-00189

Dok ID: 12847613

Resumé

På udvalgsrådet den 8. maj 2026 blev det forberedende udvalg for regional udvikling i en sagsfremstilling præsenteret for en række regionale dilemmaer, der er opstået i forbindelse med administrationens arbejde og gennem dialogen med institutionerne. Formålet hermed har blandt andet været at klæde formandskabet på til at gå i direkte dialog med institutionerne på dialogmøder, der skal afholdes i maj og juni 2026. Delkonklusionerne og opmærksomhedspunkter fra disse dialogmøder vil på udvalgsrådet blive præsenteret af administrationen. Herefter lægges der op til politisk drøftelse af oplæggets indhold. Oplægget suppleres med formandskabet erfaringer fra møderne.

Indstilling

Administrationen indstiller,

- at udvalget drøfter delkonklusioner og opmærksomhedspunkter fra afholdte dialogmøder

Sagen afgøres af det forberedende udvalg for regional udvikling

Sagsfremstilling

Udvalgets formandskab har i maj og juni deltaget i seks dialogmøder med uddannelsesinstitutionerne. Dialogmøderne har haft til formål at skabe direkte politisk dialog med institutionerne om opmærksomhedspunkter og dilemmaer, herunder hvordan nationale pejlemærker møder lokale og regionale forhold.

Dialogmøderne danner nu grundlag for en samlet tilbagemelding til udvalget.

Tilbage meldingen vil bestå af administrationens sammenfatning af tværgående temaer, delkonklusioner og opmærksomhedspunkter, som er kommet frem under dialogmøderne.

Derudover vil de politikere, der har deltaget på dialogmøderne bidrage yderligere med egne erfaringer, refleksioner og vurderinger fra deltagelsen i møderne.

Der er tale om foreløbige delkonklusioner, som ikke udgør færdige anbefalinger eller beslutningsforslag, men som skal understøtte udvalgets videre politiske drøftelser og prioriteringer i den kommende proces.

Oplæg på mødet

På mødet vil administrationen give et mundtligt oplæg med fokus på:

- hvilke dilemmaer der i særlig grad har fyldt i dialogen med institutionerne
- hvilke opmærksomhedspunkter administrationen vurderer som særligt væsentlige i det videre arbejde

- eventuelle forskelle i institutionernes samlede perspektiver fra dialogerne i de enkelte, inddelte geografiske områder

Oplægget vil blandt andet tage afsæt i de regionale dilemmaer og nationale pejlemærker, som tidligere er præsenteret for udvalget, og belyse, hvordan disse er blevet nuanceret gennem dialogmøderne.

Videre proces

Udvalgets drøftelser vil indgå i det videre arbejde med etableringen af et nyt uddannelseslandskab. Drøftelserne skal være med til at kvalificere arbejdet med at lave de første scenarier for et nyt uddannelseslandskab.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særlig stillingtagen

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Drøftet.

Fraværende

Anders Koefoed

(V)

Helena Hedegaard Udsen

(Ø)

Bilag

1. Præsentation som vist på mødet vedr. delkonklusioner fra dialogmøder_16.06.2026 (DokID: 12916945 - EMN-2026-00189)

Punkt 5: Anden drøftelse af budgetinitiativer 2027-2030 inden for det forberedende udvalg for regional udvikling ressort

EMN-2026-03547

Bilag

Samlet forslag til budgetinitiativer RU budgetaftale 2027

5 (Åben) Anden drøftelse af budgetinitiativer 2027-2030 inden for det forberedende udvalg for regional udvikling ressort

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-03547

Dok ID: 12854810

Resumé

Det forberedende udvalg for regional udvikling besluttede på mødet den 8. maj 2026, at de otte fremsendte forslag til budgetinitiativer skulle kvalificeres af administrationen. Administrationen har nu gennemført kvalificering af forslag til budget initiativer, og de

Indstilling

Administrationen indstiller, at

- godkende prioritering af op til 5 budgetinitiativer for 2027-2030 inden for udvalgets ressort, som udvalget ønsker skal indgå i den videre budgetproces. Herudover er det muligt at supplere med besparelsesforslag indenfor egen ressort.

Sagen afgøres i det Forberedende udvalg for regional udvikling.

Sagsfremstilling

Det forberedende udvalg for regional udvikling anmodes om at bidrage til budgetprocessen for budget 2027-2030, og skal i den forbindelse drøfte og prioritere forslag til budgetinitiativer på møderne i maj og juni.

Herefter skal udvalget oversende maksimalt 5 forslag til budgetinitiativer til den videre budgetforhandling. Initiativer, som er besparende samt tekststykker, tæller dog ikke med i de 5, og kan således indstilles herudover. Initiativerne, som de enkelte udvalg sender videre til de reelle budgetforhandlinger, kan ikke anses som vedtagne i det kommende budget alene fordi, de stående udvalg har prioriteret dem.

Det forberedende udvalg for regional udvikling prioriterede den 8. maj, at alle otte fremsendte forslag til budgetinitiativer blev kvalificeret yderligere af administrationen. Udvalget besluttede, at tre enslydende forslag inden for indsatsen for at nedbringe forbruget af råstoffer blev sammenskrevet.

Herudover besluttede det forberedende forretningsudvalg at oversende tre forslag til budgetinitiativer til det forberedende udvalg for regional udvikling inden for den grønne omstilling på hospitalerne.

Dermed er der kvalificeret i alt 10 forslag.

På dette møde skal de videresendte budgetinitiativer drøftes med henblik på at vælge op til 5 forslag, som udvalget sender videre til budgetforhandlingerne, som forventes at være i august/september.

De økonomiske rammer for regionens budgetlægning 2027-2030 afhænger af økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner. Økonomiaftalen forelægger endnu ikke, og den forventes at forelægge senere grundet regeringsforhandlingerne.

Forslag til budgetinitiativer

Politiske forslag til budgetinitiativer inden for udvalget for trafik og regional udviklings ressortområde:

1. Fortsættelse af indsatsen for at nedbringe råstoffer – B, C og Ø
2. Styrket indsats for korrekt jordhåndtering – F
3. Gratis transport til unge – F
4. Midler til serviceeftersyn – F
5. Etablering af Skåne modellen for kollektiv trafik – Ø
6. Samarbejde med Slesvig-Holsten – C
7. EPX skal blive en succes – C
8. Klimavenlig gas – C
9. Stop udledning af medicinrester – C
10. Bæredygtighedsindsats i sundhedsvæsenet – Ø

Forslag 2 – *Styrket indsats for korrekt jordhåndtering*, 4 – *Midler til serviceeftersyn* og 7 – *EPX skal blive en succes* er udgiftsneutrale. Udkastet til budgettekst, som findes i bunden af forslaget, må udvalget derfor prioritere ind i forhandlingerne udover de 5, som udvalget max må sende ind i forhandlingerne.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Godkendt, i det at udvalget besluttede at sende følgende forslag til budgetinitiativer videre i de samlede budgetforhandlinger:

- Forslag 1. Spar råstoffer ved at fortsætte indsatsen for at nedbringe forbruget af råstoffer
- Forslag 5. Etablering af Skånemodellen
- Forslag 6. Samarbejde med Slesvig-Holsten (*Forslaget sendes afsted under forudsætning af, at der kommer et bud på en fremtidig samlet organisering af Femern-samarbejdet*)
- Forslag 8. Klimavenlig lattergas

- Forslag 9. Bæredygtighedsindsats i sundhedsvæsenet

Samt følgende forslag til budgettekst:

- Forslag 2. Styrket indsats for korrekt jordhåndtering
- Forslag 3. Gratis transport til unge
- Forslag 4. Midler til serviceeftersyn
- Forslag 7. EPX skal blive en succes
- Forslag 10. Stop udledning af medicinrester (*Tekstforslag vil gå på, at regionen skal undersøge nærmere, hvilken rolle regionerne har i forbindelse med rensningen af spildevandet for medicinrester*).

Fraværende

Anders Koefoed
Helena Hedegaard Udsen

(V)
(Ø)

Bilag

1. Samlet forslag til budgetinitiativer RU budgetaftale 2027 (DokID: 12908047 - EMN-2026-03547)

Punkt 6: Aktuelle sager

EMN-2026-04180

Bilag

Bilag 1 - Orienteringsnotat om ulykken på Gribskovbanen 06052026

Bilag 2 - Lokaltog notat om baggrund for aflysninger i Region Hovedstaden 06052026

Bilag 3 - Brev til Movias bestyrelse

Bilag 4 - Brev til borgmestre og regionsrådsformænd vedr. ulykken på Gribskovbanen

Bilag 5 - Status på nødkøreplan-2230729.0.6

6 (Åben) Aktuelle sager

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-04180

Dok ID: 12848960

Resumé

-

Indstilling

-

Sagsfremstilling

Opfølgende orientering vedr. ulykken på Gribskovbanen

Det forberedende udvalg for regional udvikling i Region Østdanmark blev på mødet den 8. maj orienteret mundtligt om ulykken på Gribskovbanen den 23. april 2026, hvor to tog kolliderede.

Tidligere udsendt orientering til regionsrådet i Region Hovedstaden (bilag nr. 1 og 2)

Den 19. maj 2026 modtog regionsrådet i Region Hovedstaden vedhæftede notater fra hhv. Movia og Lokaltog, som dels besvarer en række af de spørgsmål, administrationen har stillet Movia på baggrund af ulykken på Gribskovbanen den 23. april 2026, og dels redegør for driftsoplægningerne på lokalbanerne i Nordsjælland i perioden fra ulykken til den 24. maj 2026.

Herudover modtog både udvalget for trafik og regional udvikling i Region Hovedstaden og det forberedende udvalg for regional udvikling i Region Østdanmark en orientering den 8. juni 2026 vedr. hændelsen, hvor en medarbejder i Lokaltog havde opsat en seddel i tog i Nordsjælland.

Movia og Lokaltog inviterer borgmestre og regionsrådsformænd til dialogmøde (bilag nr. 3 og 4)

Efter ulykken kontaktede de fem nordsjællandske borgmestre Movias bestyrelse for at udtrykke deres bekymring for sikkerheden på lokalbanerne og med ønsket om at få indsigt i Lokaltogs arbejde med sikkerhed.

Movias og Lokaltogs bestyrelsesformænd har på den baggrund sendt et fælles svar til alle borgmestre i kommuner betjent af Lokaltog, samt regionsrådsformændene. I svaret understreges det, at Lokaltog driver togtrafik indenfor gældende lovgivning, og at Lokaltogs sikkerhedsledelsessystem er myndighedsgodkendt og underlagt løbende audit og tilsyn fra Trafikstyrelsen.

For at uddybe arbejdet med sikkerhed nærmere, inviterer Movia og Lokaltog i fællesskab borgmestrene og regionsrådsformændene til et online dialogmøde den 3. juni 2026.

De to breve er vedlagt denne meddelelse.

Forlængelse af nødkøreplan (bilag nr. 5)

Efter togulykken på Gribskovbanen den 23. april 2026, blev der indført en nødkøreplan på banerne i Nordsjælland som følge af havareret togmateriel og deraf mangel på køreklare tog samt et højt antal sygemeldte lokoførere.

Lokaltog A/S har meddelt Movia, at de er nødsaget til at forlænge den gældende nødkøreplan til den 28. juni. Nødkøreplanen påvirker alle baner i Nordsjælland (bortset fra Nærumbanen) og medfører store reduktioner i antallet af togafgange.

Orientering om Region Sjællands Råstofplan 2026

Regionsrådet i Region Sjælland behandler d. 2. juni 2026 en beslutning om vedtagelse af Råstofplan 2026.

Planen foreslår udlagt 9 nye graveområder, hvilket giver en samlet forsyningshorisont på ca. 13,7 år, hvor lovens krav er min. 12 år.

Derudover udpeges 7 interesseområder til arealreservation for en fremtidig forsyning.

I Råstofplanens rammesættende del er fokus på de strategiske ønsker om at sikre råstofforsyningen, begrænse ressourceforbrug, genanvende, efterbehandle til natur og rekreative områder, og at passe på borgerne og naturen, når der skal indvindes råstoffer. Bæredygtighed og genanvendelse er nogle af de redskaber, som skal understøtte de strategiske ønsker. Derudover er opsat to mål:

Det ene er, at sekundære råstoffer som genanvendte byggematerialer og overskudsjord, skal dække 20% af råstofforbruget i 2032, dette mål er også mål i Region Hovedstadens Råstofplan 2025.

Det andet mål handler om dialog – at indvinder har dialog med naboer, borgere og andre interessenter inden ansøgning om gravetilladelse indsendes til regionen. Her skal aftales i dialog, hvordan der efterbehandles og hvordan der tages hensyn før og under indvinding. Region Sjælland vil understøtte, at dialogen forsætter under udarbejdelse af tilladelsen og løbende under indvinding, indtil efterbehandlingen er afsluttet og godkendt.

Den nye Råstofplan 2026 for Region Sjælland er et vigtigt arbejdsredskab i Region Østjylland pr. 1.1.2027. Det betyder, at der kan gives råstoffilladelser indtil Region Østjylland har udarbejdet sin egen råstofplan. Det tager typisk tre år at udarbejde en råstofplan.

Førerløse busser

Der har i flere år været fokus på mulighederne i førerløse busser for at kunne sænke udgifterne og øge fleksibiliteten i den kollektive trafikbetjening med særlig fokus på de tyndtbefolkede områder.

Region Sjælland og Movia med flere partnere herunder Region Hovedstaden har tidligere gennemført driftsforsøg på Køge og Slagelse sygehuse, som viste, at teknologien på daværende tidspunkt ikke var klar. I starten af 2025 blev forelagt en udredning om mulighederne for et storskalaforsøg på udvalgmøde 25. april 2025. Region Hovedstaden formidlede i starten af 2025 kontakt til et EU-program med udgangspunkt i 100% EU-finansiering. Region Hovedstaden har på udvalgmøde den 22. april 2026 afsat 0,5 mio. kr. til støtte for det forberedende arbejde.

Den førerløse teknologi bedømmes nu at være så moden, at realistiske muligheder begynder at åbne sig for anvendelse i den kollektive trafik.

De to regioner og Movia forbereder derfor en ansøgning til det nævnte EU-program. Der arbejdes mod at kunne deltage i et stort konsortium med et storskalaforsøg i et tyndtbefolket område med en by med inspiration fra Nærbus (Haslev) konceptet. Det vil sige stoppestedsbaseret bestillingskørsel med brug af mindre busser/biler. Forsøget baseres på små minibusser, hvor teknologien er klar.

Udviklingen går hurtigt lige nu, og det er vigtigt at opsamle viden og forberede sig for at kunne tage imod og vurdere de nye muligheder samt præge udviklingen i retning af den kollektive trafik og ikke kun mod privatbilisme og kommercielle taxitjenester. Alle aktører på området herunder alle regioner, kommunerne (KL) og trafikselskaber synes enige om dette

For at give ny viden og erfaringer skal forsøg på dette område omfatte køretøjer i større skala og er dermed bekostelige. Der er fokus på, at dette bør ske i samarbejde og gennem et fælles samlet nationalt projekt, og at samarbejdet mellem Movia og Region Østdanmark samt EU-ansøgningen kunne være et udgangspunkt at samles om. Samarbejdet vil skulle udvides og formaliseres ligesom Movia og Region Østdanmarks arbejde skal inkludere de øvrige uden at tabe fremdrift i forhold til EU-ansøgningen.

Udvalget vil løbende blive inddraget omkring arbejdet med førerløs teknologi og EU-ansøgningen.

Økonomi

-

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Anders Koefoed

(V)

Helena Hedegaard Udsen

(Ø)

Bilag

1. Bilag 1 - Orienteringsnotat om ulykken på Gribskovbanen 06052026 (DokID: 12884814 - EMN-2026-04180)
2. Bilag 2 - Lokaltog notat om baggrund for aflysninger i Region Hovedstaden 06052026 (DokID: 12884810 - EMN-2026-04180)
3. Bilag 3 - Brev til Movias bestyrelse (DokID: 12884811 - EMN-2026-04180)
4. Bilag 4 - Brev til borgmestre og regionsrådsformænd vedr. ulykken på Gribskovbanen (DokID: 12884812 - EMN-2026-04180)
5. Bilag 5 - Status på nødkøreplan-2230729.0.6 (DokID: 12884813 - EMN-2026-04180)

Punkt 7: Næste møde

EMN-2026-04180

7 (Åben) Næste møde

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-04180

Dok ID: 12848971

Resumé

Næste møde er planlagt til den 6. august kl. 16-18 i Sorø.

Indstilling

-

Sagsfremstilling

Følgende er en orienterende oversigt over forventet sager til mødet i det forberedende udvalg for regional udvikling den 6. august 2026. Oversigten er dynamisk, og derfor kan der forekomme ændringer i den endelige dagsorden.

- Introduktion til jordforurening
- Udbud af buslinjerne 440R, 490, 500S, 520, 540, 620R, 630R, 660R og 750
- EPX-scenarier
- Status på indkøb af 24 batteritog
- Præsentation af uddannelsesanalysen
- Lukning af HF og VUC Nordsjællands afdeling i Helsingør
- Besparelæsscenarier og elementer
 - i. (Behandling af besparelss- og omprioriteringskatalog på kollektiv trafik)
 - ii. Drøftelse af prioritering af besparelse for regional udvikling

Økonomi

-

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Anders Koefoed

(V)

Helena Hedegaard Udsen

(Ø)

Bilag

.

Punkt 8: Godkendelse af deltagelse ved møde i Forberedende udvalg for Regional udvikling 4. juni 2026

EMN-2026-04180

8 (Åben) Godkendelse af deltagelse ved møde i Forberedende udvalg for Regional udvikling 4. juni 2026

Forberedende udvalg for Regional udvikling 2026

Sags ID: EMN-2026-04180

Dok ID: 12848982

Resumé

.

Indstilling

.

Sagsfremstilling

.

Økonomi

.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

.

Fraværende

Anders Koefoed

Helena Hedegaard Udsen

(V)

(Ø)

Bilag

.

